

Feltänk vid skolbesluten

Publicerad här den 1 februari 2017

LÄRARLYFTET BLIR ETT LÄRARSÄNKE Göran Greider tog nyligen i sin ledare i tidningen ETC upp ett av många resultat av feltänk i skolbesluten. De flesta problem som feltänken leder till hade man kunnat undvika om man hade tänkt efter litet mer.

För femton år sedan skrev jag i inledningen till en bok:

När nattvandraren letade efter sin tappade dörrnyckel, så letade han i gatlyktans sken. Det var lättare att leta där. Men nyckeln fann han inte. När de ansvariga ska finna på botemedel mot bristerna i skolan händer det att de också bara ser till det som syns, det yttre, det organisatoriska. Men för att finna nyckeln till en bättre skola, måste de se djupare. Deras åtgärder måste utgå från det som sker i elevernas och lärarnas tankar och känslor. Annars blir det lätt fel. Men alla skolledare, skolpolitiker och skoltjänstemän vill inte, vågar inte eller orkar inte med att tränga in där. I stället så rycker man lite i de spakar som man ser. Vanligen leder det till någon sorts omorganisation.

Vad denna omorganisation får för konsekvenser för det inre arbetet i skolan och för de människor, som arbetar där, kan man inte alltid överblicka. Om det visar sig att det inte fungerar, rycker man i någon annan spak. Hur mycket skada man under vägen tillfogar eleverna och deras kunskapsstillväxt ser man inte. Några exempel:

Individuella löner. Efter mönster från näringslivet har skolans arbetsgivare med stöd från fackliga organisationer bestämt att det ska ges individuella löner efter prestation åt lärarna. Detta för att sporra dem till ytterligare ansträngningar. Att några lärare får särskilda arvoden för extra insatser har alltid förekommit och accepterats av alla. Men den differentierade lönen innebär något annat. Den uppfattas av många lärare som en kvalitetsstämpel. Det som händer inuti en lärare som genom lönesättningen stämplat som sekunda lär i de flesta fall vara att hen förlorar i arbetsglädje. Och därmed också i förmåga att lyckas i arbetet med eleverna.

Om man hade sett vad som sker i lärarens tankar och känslor, skulle man aldrig ha infört differentierade löner. Då hade man funnit andra sätt att uppmuntra och motivera, sätt som kom alla lärare till del. Då skulle många lärare fått behålla sitt själv-

förtroende och sin lust för jobbet. Och då skulle ingen lärare behöva hålla inne med kritiska synpunkter och idéer om förändringar på arbetsplatsen av rädsla för att dessa skulle kunna sätta spår i lönen.

Sedan detta skrevs har det införts karriärtjänster, förstelärartjänster och ett lärarlönelyft. Det är förändringar som allahar bidragit till att förstärka uppdelningen av lärarkåren i både A-lag, B-lag och C-lag. Alltfler lärare har uppfattat lönesättningen som orättvis. Skadorna på samarbetsklimatet och på många lärares självförtroende och arbetslust har blivit ännu större.

Boken som jag citerade ur heter [Det fattas beslut om skolan](#), och den finns att läsa här på min hemsida. Här finns också många artiklar med exempel på andra feltänkta beslut som har kommit att skada elevernas lärande. Sådant som har att göra med kunskapskraven i matematik. Eller betygen och betygspärren till gymnasiet. Eller den rekommenderade katederundervisningen etcetera.